

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 62/09-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., a. s., B., a spoločnosti T., s. r. o., B., zastúpených advokátom Mgr. M. H., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave z 26. júna 2008 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cob 118/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., a. s., a spoločnosti T., s. r. o., **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2008 faxom doručená sťažnosť spoločnosti P., a. s., B., a spoločnosti T., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovatelia“), v ktorej namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenie základného práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného čl. 48

ods. 2 ústavy a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 26. júna 2008 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cob 118/2008. Sťažnosť bola ústavnému súdu v písomnej forme doručená 22. septembra 2008. Na základe výzvy sťažovateľa doplnili svoju sťažnosť podaním doručeným ústavnému súdu 30. decembra 2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľa vystupujú v procesnej pozícii odporcov v konaní Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 25 Cb 31/2006, ktorého predmetom je neplatnosť hromadnej akcie, neplatnosť zmluvy o založení cenných papierov, neplatnosť realizácie záložného práva a nariadenie predbežného opatrenia.

V predmetnom konaní okresný súd uznesením č. k. 25 Cb 31/2006-388 z 12. februára 2008 rozhodol o pripustení ďalších účastníkov do konania, a to tak na strane navrhovateľa, ako aj na strane odporcu. Zároveň tým istým uznesením okresný súd pripustil zmenu návrhu tak, že ho rozšíril. Právny zástupca sťažovateľov prevzal uznesenie okresného súdu na pošte 25. marca 2008. Následne právny zástupca sťažovateľov podal 9. apríla 2008 na poštovú prepravu odvolanie proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu.

Krajský súd uznesením č. k. 1 Cob 118/2008-423 z 26. júna 2008 rozhodol o podanom odvolaní sťažovateľov tak, že ho odmietol s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Krajský súd vychádzal zo skutkového zistenia, že odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľov doručované 3. marca 2008 a opätovne 4. marca 2008, a *„keďže doručovanie bolo bezúspešné, v tento deň mu bola i zásielka doručená na pošte. Keďže si advokát zásielku do 3 dní od uloženia nevyzdvihol, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia (7.3.2008), i keď sa advokát o uložení nedozvedel (§ 47 ods. 2 O.s.p.).“*. Podľa názoru krajského súdu teda

posledným dňom lehoty na podanie odvolania bol 24. marec 2008 (22. marca 2008 bola sobota). Odvolanie podané 9. apríla 2008 bolo preto podané oneskorene.

Sťažovatelia sú toho názoru, že krajský súd na zistený skutkový stav neaplikoval správne ustanovenie právneho predpisu, pretože ustanovenie § 47 ods. 2 OSP v znení účinnom v rozhodnej dobe pri náhradnom doručovaní advokátovi ako fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie nemožno použiť. V takom prípade je podľa sťažovateľov potrebné aplikovať ustanovenie § 48 ods. 3 OSP. Sťažovatelia tak tvrdia, že odvolanie podané na poštovú prepravu 9. apríla 2008 bolo podané včas.

Podľa sťažovateľov krajský súd im napadnutým uznesením, ktorým odmietol odvolanie ako oneskorené, odňal možnosť konať pred súdom „*a porušil tak základné právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu*“.

Navyše sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti uviedli, že aj v prípade aplikácie § 47 ods. 2 OSP je potrebné vyžadovať kumulatívne splnenie tam uvedených podmienok, z ktorých v posudzovanom prípade nebola splnená najmenej jedna z nich, „*pretože poštový doručovateľ právneho zástupcu sťažovateľov ako odporcov v 1. a 2. rade nijakým spôsobom neupovedomil o tom, kedy a či vôbec príde písomnosť doručiť znova (s uvedením dňa a hodiny), a oznámením zanechaným v poštovej schránke ho upovedomil len o uložení písomnosti na pošte*“.

Napokon sťažovatelia namietli i zmätočnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorom podľa ich názoru krajský súd „*dospel k záveru o existencii dvoch rozdielnych dňoch, resp. momentoch, v ktorých malo byť právnemu zástupcovi odporcov v 1. a 2. rade doručené Uznesenie Okresného súdu Bratislava II ...*“, keď uviedol, že „*bolo napadnuté uznesenie doručované dňa 3.3.2008, opätovne 4.3.2008 a keďže doručovanie bolo bezúspešné, v tento deň mu bola zásielka doručená na pošte. Keďže si advokát zásielku do 3 dní od uloženia nevyzdvihol, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia (7.3.2008) ...*“.

V závere svojej sťažnosti, sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. kon. 1 Cob 118/2008-423 zo dňa 26.06.2008 boli porušené základné práva spoločnosti P. a. s. so sídlom B., spoločnosti T. s.r.o. so sídlom B., na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu podľa ustanovení čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a tiež podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. kon. 1 Cob 118/2008-423 zo dňa 26.06.2008 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť spoločnosti P. a. s. so sídlom B., primerané finančné zadostučinenie vo výške 20.000,00 Sk do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť spoločnosti T. s.r.o. so sídlom B., primerané finančné zadostučinenie vo výške 20.000,00 Sk do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť spoločnosti P. a. s. so sídlom B., a spoločnosti T. s.r.o. so sídlom B., trovy konania vo výške, v akej budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, k rukám ich právneho zástupcu, do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovatelia odôvodnili svoju sťažnosť tvrdením o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia, ktorá *„zaťažuje tak napadnuté uznesenie vadou spočívajúcou v porušení všeobecných procesných princípov (ustanovení § 167 ods. 2 v spojení s § 157 ods. 2 O.s.p.), ktorá je podraditeľná pod vadu konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p.“*. Ďalej tvrdia, že krajský súd ako súd odvolací im odňal *„ako odvolateľom v 1. a 2. rade možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 10 ods. 1 a § 201 a nasl. O.s.p.“*, keď za daných skutkových okolností odmietol ich odvolanie ako oneskorené.

Ustanovenie § 237 OSP systematicky zaradené vo štvrtej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku upravujúcej dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok uvádza dovolacie dôvody, ktorých existenciu ak dovolací súd z okolností posudzovaného prípadu zistí, musí dovolanie považovať za prípustné a meritórne o ňom rozhodnúť. Podľa uvádzacej vety § 237 OSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (teda aj proti uzneseniu), ak sa v postupe alebo rozhodnutí odvolacieho súdu vyskytla niektorá z tam uvedených väd. Žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku pritom nevyklučuje prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu odmietnuté ako oneskorene podané.

Sťažovatelia svoju sťažnosť doručenu ústavnému súdu odôvodnili tvrdeným odňatím možnosti konať pred súdom, ktorého sa mal dopustiť krajský súd uznesením o odmietnutí ich odvolania pre oneskorenosť. Ide teda o tvrdenú vadu podľa § 237 písm. f) OSP, čo potvrdzuje aj ustálená judikatúra všeobecných súdov [napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 237/2004]. Preskúmanie rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu tejto vady je zákonom primárne vyhradené najvyššiemu súdu ako dovolaciemu súdu.

Vzhľadom na už citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy dospel ústavný súd k záveru, že v okolnostiach prípadu sťažovateľom poskytuje ochranu nimi označeným základným právam iný súd, a to najvyšší súd ako dovolací súd. Dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP totiž ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 aj podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (právo účastníka vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom) a v konečnom dôsledku aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 31/00, II. ÚS 102/04). Táto okolnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených základných práv. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2009